

Рецепція плагіату – експертне опитування

О. М. Рижко

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна
Corresponding autor. E-mail: olenaryzhko@gmail.com

Paper received 08.08.2016; Accepted for publication 19.08.2016.

Анотація. У статті представлені результати експертного опитування «Рецепція плагіату», покликано з'ясувати особливості сприйняття явища плагіату в середовищі науково-педагогічних і наукових працівників. Опитування проводилось у червні 2016 р. Його учасники – члени Науково-методичної комісії з журналістики та інформації МОН і викладачі ВНЗ України. Анкета містила 4 відкритих запитання, що стосувались ставлення до плагіату, причин його виникнення, методів боротьби і способів покарання за плагіат, а також видів плагіату.

Ключові слова: плагіат, рецепція плагіату, експертне опитування, види плагіату.

Вступ. Ми вже неодноразово акцентували увагу на проблемі поширення плагіату та на особливостях його сприйняття в середовищі студентської молоді зокрема та в академічному середовищі загалом [11, 12, 13]. Свідченням усвідомлення цієї проблеми на державному рівні є наступний крок, після внесення відповідних положень про академічний плагіат у Закон України «Про вищу освіту» та старту спільного проекту сприяння академічній доброчесності Американських Рад із міжнародної освіти й МОН України (координатор в Україні – Т. Тимочко), у боротьбі з плагіатом – створення Національного репозитарію академічних текстів (наші коментарі до цієї події див., наприклад, у матеріалі А. Косинської «Як боротимуться з плагіатом в освіті: зрозуміло про складне» [5]). Проблема плагіату багатовимірна, тож потребує розгляду в контексті юриспруденції, соціальних комунікацій, аксіології, етики – професійної й наукової тощо, а також моніторингу соціуму, передусім, студентського середовища й академічної спільноти (говоримо й про власне інститути НАНУ й інших державних академій, і про ВНЗ), на предмет особливостей рецепції плагіату й готовності боротися з ним. Результати опитувань щодо розуміння самого явища плагіату, причин виникнення його, боротьби з ним і покарання за плагіат, поширеності явища і його видів у середовищі студентів і молодих фахівців-журналістів ми представили у дев'яностому випуску даного часопису [13]. Проте цілком закономірним і виправданим, на наш погляд, буде доповнення отриманих результатів даними експертного опитування.

Короткий огляд публікацій. У згаданій вище статті ми назвали прізвища фахівців у царині правової охорони об'єктів авторського права й соціальних комунікацій. У цій же публікації хочемо зосередити увагу, передусім, на дослідженнях і результатах моніторингів, які стосуються розуміння проблеми плагіату загалом і його видів зокрема. Це докторська дисертація Г. О. Ульянової «Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату» [15], якій, зокрема, видам плагіату присвячено цілий третій розділ, дослідниця дає класифікацію плагіату та розглядає окремо плагіат у авторському праві, промисловий, у науковій сфері, у роботах учнів і студентів, у ЗМІ [15, с. 146-267]; матеріали Всеукраїнського соціологічного дослідження у межах проекту «Академічна культура українського студентства: основні чинники форму-

вання та розвитку», яке було здійснено Східноукраїнським фондом соціальних досліджень за підтримки МФ «Відродження» у період з грудня 2014 по липень 2015 р.; опитано 1928 студентів та 374 викладача у 25 ВНЗ України й окреслено плагіат, передусім, як форму академічного шахрайства [1]; презентація Т. Павленко «Культура й етика наукових публікацій», у якій, зокрема, йдеться і про академічний плагіат і його види [14]; статті О. Кузнецової про плагіат у інтернет-ЗМІ [6] та І. Л. Литвинчука, який представив дорожню карту розв'язання проблеми академічного плагіату [7], оскільки з них ми брали опис окремих видів плагіату, що увійшли в питання анкети для нашого опитування.

Мета даної статті – на основі обробки даних експертного опитування «Рецепція плагіату» з'ясувати ставлення до проблеми плагіату й особливості сприйняття цього явища та різних видів його в середовищі науково-педагогічних працівників, що працюють у галузі соціальних комунікацій.

Матеріали і методи. Опитування проводилось у червні 2016 р. шляхом анкетування із використанням платформи Googl Forms і безпосереднього розсилання анкети через електронну пошту та Facebook. Кожен респондент (узяло участь 56 осіб) мав змогу вибрати той варіант анкети, що йому більше підходить. В опитуванні взяли участь члени Науково-методичної комісії з журналістики та інформації МОН, а також викладачі різних ВНЗ України, що працюють у галузі соціальних комунікацій. Анкета містила 4 відкритих запитання, що стосувались ставлення до плагіату, причин його виникнення, методів боротьби і способів покарання за плагіат, а також видів плагіату. Для збору інформації було використано соціологічний метод анкетування, для обробки інформації – статистичний, описовий, аналіз документів.

Результати та їх обговорення. У першому питанні експертів просили схарактеризувати власне ставлення до плагіату, аргументуючи свою позицію. Відповіді розподілились так: «негативно», «вкрай негативно» – 51 респондент (91,1%); «загалом негативно» – 1 респондент (1,8%); «неоднозначно» – 1 (1,8%), «спокійно, нейтрально» – 3 (5,3%). Основний аргумент негативного ставлення – визнання плагіату крадіжкою, підкріплене доміантними аксіологічними, ціннісними (з етичними, емотивними й навіть естетичними акцентами), а також гносеологічними, пізнавальними та праксеологічними, утилітарними оцінками:

«плагіат – це профанація науки», «зводить науку нанівець, порушує авторське право, характеризує особу ... з негативного боку», «руйнує розвиток науки», «плагіат ... віддаляє і споживача, і продуцента інтелектуального продукту від реального джерела інформації, а також заповнює інформаційний простір симулякрами ідей, а ринок праці – нездатними до повноцінного продукування працівниками», «неповага до себе», «обмеженість світогляду», «інтелектуальне злодійство», «плагіат породжує стрімке паратизування, що убиває весь смисл створення нового та знецінює надбання попередніх поколінь», «ще підло», «ще огидно», «ганебний вчинок», «ще некрасиво, погано», «“ракова пухлина” наукових досліджень» тощо.

Вище було зазначено, що один респондент зауважив неоднозначне ставлення до розглядуваної проблеми, підкресливши: «Відвертий, навмисний, свідомий плагіат – це зло. Підленький, а-ля “нічого не знаю” – ще гірший. Запозичення, співзвучність, паралельність думок – це творчість». Така думка, на наш погляд, детермінується в художній творчості, зокрема, естетикою постмодернізму, для якого властива інтертекстуальність, цитатна література, ремінісценції та ін., а в соціальних комунікаціях – ідеями, згідно з якими вся інформація належить усім, певними ідеями медіафілософії, як, наприклад, теорія семіоцентризму Б. Потятиника, який у центр власного розуміння масової комунікації ставить «не людину, а тексти, певні семіотичні структури із вбудованою у них здатністю до експансії та саморозгортання, для яких людина, як і машина, лише ресурс, “паливо” чи інструмент експансії» [9, с. 194] та, аналізуючи праці Фуко й Беккета й обмірковуючи наслідки «смерті автора», зазначає: «Можна навіть піти далі і твердити, що смерть автора ще не настала. І не сталося цього з досить простої причини: автор ще не народився. Тобто його, в певному сенсі, ніколи не існувало. Автор як суб’єкт творчості є вигадкою або в найкращому разі ілюзією» [9, с. 193]. Отже, якщо «автор ще не народився», то не випадає вести мову про авторське право, його захист і, зокрема, про плагіат. Звісно, така думка парадоксальна (але, варто погодитись, що саме парадоксальність дуже часто інспірує розвиток науки і творчості) і контроверсійна, але цілком має право на існування і, до того ж, справді підкреслює неоднозначність і багатовиявність проблеми плагіату. Докладніше ми розглянемо цей аспект у іншій розвідці.

У контекст зазначеного вище вкладається твердження іншого респондента, який у відповіді щодо ставлення зазначив: «Не можу сказати, що негативно! Тому що до кожної вкраденої ідеї ми додаємо щось нове, яке починає існувати по-новому». Залежно від ціннісних настанов інтерпретатора, таку відповідь можна тлумачити як відверто цинічну (визнання факту вдавання до плагіату і навіть хизування цим), фривольну (гра на «почуттях» соціуму, на кшталт ігор футуристів чи їхніх послідовників, приміром, «бу-бабістів» або ж постмодерністів) чи відповідь людини, що сповідує інші цінності. Звичайно, можна сказати, що респондент висловлює такі думки (додамо, що, відповідаючи на друге питання – причини виникнення плагіату – він зазначив: «Іноді не

вистачає чогось для початку або завершення» – цей опитуваний виділив власні відповіді caps lock, тож його легко ідентифікувати, хоч він і скористався Googl Forms. – *O. P.*) до того часу, доки сам не стане жертвою плагіаторів. (До речі, на такі перверсії мислення за подвійними стандартами ми натрапляли в анкетах студентів: якщо я вдаюся до плагіату – це нормально, але мене плагіатити – не можна в жодному разі!) А тоді, можливо, для цього опитаного (як і тих, хто міркує так само) актуальною стане репліка іншого респондента: «... є треновані творчі злодії, яким інколи важко довести факт плагіату. Бо існують різні фігові листки, що прикривають це ганебне явище. Наприклад: ремінісценція, наслідування, варіація тощо. Чим і користаються нечисті на руку “майстри пера”». Але й цю думку, на наш погляд, можна вважати неоднозначною в аспекті трактування як плагіату згаданих компонентів, які в літературознавстві, наприклад, відносять до внутрішніх чинників розвитку літературного процесу [2, с. 445-456].

У другому питанні респондентів, як і в опитуванні студентської молоді, просили назвати причини виникнення плагіату. Експерти, як і студенти [13, с. 28], називають два типи причин: суб’єктивні (особистісні людські риси, мотивації, ціннісні настанови) та об’єктивні. З-поміж суб’єктивних причин називають такі: лінь і неспроможність; несформованість критичного мислення; брак креативності; брак совісті й відповідальності; ігнорування морально-етичних приписів («припустимість вкрати»); впевненість у безкарності; низький інтелектуальний рівень; неповага до праці іншого; «спаплюжене ціннісне сприйняття світу»; прагнення статусу без наявності задатків; нерозуміння важливості етичних приписів у професійній взаємодії; «всі так роблять» (тобто узвичаєність дії, у нашому випадку – вдавання до плагіату за умов його толерування).

З-поміж об’єктивних виділяють: абсолютний (неконтрольований) доступ до інформації в Інтернеті; нецивілізованість країни («все у нас влаштовано всупереч історичним перспективам і здоровому глузду»); нездатність академічної еліти продукувати нові ідеї; закритість і збідненість вітчизняного інтелектуального поля; нестача часу, зумовлена завищеними вимогами при відсутності належних умов; недоступність джерел, відсутність спроможності придбати їх (тобто, по суті, підкреслюється бідність українських науково-педагогічних працівників); «вкрай слабкий в теоретичному сенсі рівень підготовки науковця та інертність (малодинамічність) наукового життя»; зниження вимогливості до робіт різних типів; «зниження професійності тих, хто перевіряє роботи, в яких є плагіат» (тобто йдеться про толерування плагіату); «поступове відмирання системної навчальної та наукової роботи через перехід на тестовий освітній стандарт, який передбачає механічне запам’ятовування, а не осмислення»; складність визначення першоджерела через засилля плагіату; «“виготовлення” наукового дослідження на замовлення»; недостатня поінформованість щодо правомірного використання чужих текстів; корупція; фінансові причини; відсутність чіткого правового регулювання й реального покарання за плагіат; «відсутність

відповідної нормативно-правової практики протидії плагіату»; ігнорування авторського права; імітація боротьби з плагіатом у соціумі загалом («Суспільство – починаючи зі школи і закінчуючи науковими установами чи урядовими кабінетами – байдуже до проблеми, імітує боротьбу, натомість привчає до цієї ганьби навіть шестирічок. Достатньо взяти у руки підручники для початкової школи. Там завдання так і сформовані: “Спишіть! Спишіть!...” Не переписуйте, а спишіть! Тобто списування як норма закладається ледь не з пелюшок» – дуже промовиста репліка, що акцентує на гострій потребі зміни підходу до освіти).

До того ж, як бачимо, в названих причинах так само, як і в першому питанні, виразно проявляються аксіологічні й емотивні оцінки. До речі, емотивна складова (виражена на лексичному, синтаксичному, графічному рівнях) дуже часто з’являється в матеріалах про плагіат. Наприклад: «Увага!!! безпрецедентний зухвалий ПЛАГІАТ (!) (крадіжка чужої інтелектуальної власності) та фальсифікації в наукових статтях, монографіях, авторефераті та докторській дисертації Голови Чернігівського апеляційного суду Тагієва Садіга Рза Огли» [3].

Загалом же зазначені причини корелюють із причинами, оприлюдненими загаданим вище Східноукраїнським фондом соціальних досліджень [1, с. 50], на основі матеріалів щодо результатів цього проекту, до речі, створено багато інфографіки [див., наприклад, 4, 8].

У третьому питанні респондентів просили висловитись щодо боротьби з плагіатом і назвати прийнятне на їхню думку, покарання за плагіат. Відповіді розподілились за такими напрямками: 1) проводити захист від плагіату через судову систему, караючи винуватців, залежно від виду й обсягу плагіату, штрафами, звільненнями/відрахуваннями та позбавленням звань, ступенів і навіть волі; 2) запровадити обов’язкову загальну перевірку на плагіат через відповідні технічні засоби (програми перевірки текстів) робіт усіх рівнів; 3) сформувати національний репозитарій академічних текстів (що, як згадувалось вище, нині відбувається); 4) займатись послідовною роз’яснювальною роботою (починаючи з молодшої школи) щодо сутності явища, шляхів боротьби з ним, принципів правомірного використання чужих текстів;

Зазначимо, що, на наш погляд, у визначенні методів боротьби важливими є принципи рівності й тотальності (всеохопності). Тобто, якщо йдеться про перевірку робіт на плагіат, то їх мають перевіряти всі, без винятку, незважаючи на те, хто є автором – звичайний викладач, співробітник академічного чи науково-дослідного інституту або ж чиновник високого рангу. Крім того, треба максимально зважено підходити до розгляду спірних моментів, аби уникнути зловживань (не секрет, що боротьбою з плагіатом може прикриватись банальне «з’ясування стосунків»). У визначенні ж покарання за плагіат потрібно використовувати диференціальний підхід. Тобто покарання має бути неодмінно, але залежати від форм, обсягів, мотивів вдавання до плагіату.

Четверте питання стосувалось видів плагіату, які найчастіше траплялись респондентам. Було запропоновано, до прикладу, такі види, як: 1) републікація, 2)

реплікація, 3) творчі переробки, 4) рерайт, 5) компіляція, 6) перенасиченість цитатами. Респонденти зазначають, що зустрічались із усіма видами, найчастіше ж траплялись републікація (яку не всі опитані вважають плагіатом), рерайт, реплікація, компіляція, повний (дослівний) плагіат. Крім того, дехто з опитаних говорить про плагіат ідей; але, по-перше, авторське право не поширюється на самі ідеї – лише на матеріальну форму втілення їх; а, по-друге, як слушно зауважує О. Г. Ульянова, «обов’язковою складовою свободи творчості є право на інтерпретацію чужої ідеї ..., внаслідок чого з’являється новий охоронно-здатний об’єкт права інтелектуальної власності» [15, с. 10]. Називають також автоплагіат у контексті наукових досліджень. Однак, вважаємо, що використання терміна «автоплагіат», як і часто вживаного «самоплагіат», є нелогічним. Оскільки дефініція плагіату, запропонована Законом України «Про авторське право і суміжні права» (ст. 50) звучить як «оприлюднення (опублікування), повністю або частково, *чужого* (виділення наше. – О. Р.) твору під іменем особи, яка не є автором цього твору» [10]. Тобто, за логікою, не можна вкрасти текст у самого себе (про метафоричне значення вислову «окрадати себе» тут не йдеться). Тому, на наш погляд, варто користуватися термінологічною сполукою, яку запропонувала О. Г. Ульянова – «авторське дублювання наукових результатів» [15, с. 12], яке адекватно відображає суть явища – неодноразове опублікування автора своїх робіт із незначними змінами чи й без них для збільшення кількості публікацій. Причини його також варто розглядати окремо. Слід зазначити ще на такому різновиді повного плагіату, як дослівний переклад іноземних джерел і опублікування їх під іменем особи, що не є автором; оскільки в такому випадку йдеться не лише про репутацію окремої нечесної особи, а й про іміджеві втрати держави (особливо за умов виявлення в захищених дисертаціях), яка автоматично вважається такою, що толерує плагіат.

Висновки. Таким чином, бачимо, що майже всі респонденти визнають плагіат крадіжкою й засвідчують, відповідно, негативне ставлення до нього. Аргументація власної позиції неодмінно супроводжується оцінкою суті явища із домінуванням аксіологічної, ціннісної оцінки, що ще раз акцентує на аксіологічному вияві проблеми плагіату – в контексті не лише дифузії цінностей, образів та ідей як одного з виявів некоректних запозичень, а й в інтерпретації самого вдавання до плагіату як свідчення відсутності (несформованості, трансформації) певних цінностей, як-то повага до праці іншого, самоповага, творення нового, повага до закону, розвиток науки, сталий людський розвиток та ін. Експерти називають два типи причин, що зумовлюють плагіат: суб’єктивні (особистісні людські риси, мотивації, ціннісні настанови) та об’єктивні. Узагальнюючи їх, можна сказати, що в суб’єктивних причинах основний акцент припадає на своєрідну девальвацію чи деградаційну трансформацію основних цінностей людини, нерозвиненість (несформованість) критичного мислення та впевненість у безкарності; а в об’єктивних увага зосереджується на: бурхливому розвитку Інтернету (із гігантськими масивами інформації й полегшенням доступу

до неї), загальному зниженні якості освіти на всіх рівнях і, зокрема, в підготовці наукових кадрів, толеруванні плагіату в академічному й навчально-науковому середовищі, засиллі «замовних» робіт усіх рівнів (від курсових до дисертацій), невмінні коректно опрацювати літературу, відсутності належного правового регулювання (справді дуже складно і довести наявність плагіату, і добитись справедливості). Ще один аспект, який заслуговує на окрему розвідку, виявляється в тому, що міркування про плагіат супроводжуються домінантними аксіологічними, ціннісними (з етичними, моральними, емотивними, естетичними акцентами), а також гносеологічними, пізнавальними та праксеологічними, утилітарними оцінками. Щодо покарання за плагіат, то воно має відбуватися в судовому та позасудовому порядку із неодмінним публічним широким розголосом. Крім

того, зусилля мають бути спрямовані, передусім, на профілактику й запобігання вдаванню до плагіату через роз'яснювальну роботу, широке інформування щодо природи (сутності) явища, починаючи зі школи. Значну увагу потрібно звернути на формування відповідних ціннісних парадигм. Акцентувати на запровадженні в університетах із першого курсу таких предметів як «Академічна чесність», «Основи наукових досліджень» тощо. Щодо видів плагіату, то, вважаємо, домінування тих чи інших відбувається з урахуванням сфери діяльності. Наприклад, для журналістики це буде рерайт, реплікація і републікація; для літератури – творчі переробки; для науки загалом – компіляція, перенасиченість цитатами і творчі переробки. Крім того, не варто говорити про «плагіат ідей»; нелогічним є й уживання термінів «автоплагіат» чи «самоплагіат».

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. Матеріали для ознайомлення з результатами проекту № 49169 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iro.org.ua/uploads/96491691.pdf>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 07.08.2016 р.
2. Галич О. Теорія літератури : підруч. / Олександр Галич, Віталій Назарець, Є. Васильєв. – К. : Либідь, 2001. – 488 с.
3. Голова апеляційного суду інтелектуальний крадіж [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ord-ua.com/2016/06/22/golova-apelyatsijnogo-sudu-intelektualnij-kradij/>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 08.08.2016 р.
4. Епідемія академічного плагіату в цифрах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://studway.com.ua/plagiat-2/>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 08.08.2016 р.
5. Косинська А. Як боротимуться з плагіатом в освіті: зрозуміло про складне / Анна Косинська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://24tv.ua/yak_borotimutsya_z_plagiatom_v_osviti_zrozumilo_pro_skladne_p709856. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 28.07.2016 р.
6. Кузнецова О. Плагіат в Інтернет-ЗМІ України : правове регулювання [Електронний ресурс] / Олена Кузнецова. – Режим доступу : <http://www.mediakrytyka.info/onlayn-zhurnalistyka/plahiat-v-internet-zmi-ukrayiny-pravove-rehulyuvannya.html>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 13.02.2016 р.
7. Литвинчук І. Л. Дорожня карта вирішення проблеми академічного плагіату / І. Л. Литвинчук // Ефективна економіка. – 2014. – № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3229>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 16.02.2016 р.
8. Марченко Ю. Українських студентів перевірили на плагіат. И расстроились / Юрий Марченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.platfor.ma/plagiatius/>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 08.08.2016 р.
9. Потятиник Б. В. Медіа : ключі до розуміння. Серія : Медіакритика. – Львів : ПАІС, 2004. – 312 с.
10. Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/page2>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 08.08.2016 р.
11. Рижко О. М. Плагіат у соціальнокомунікаційному вимірі: варіант дослідження / Олена Рижко // Зб. пр. НДІ пресознавства / відп. ред. М. М. Романюк ; НАН України, ЛННБУ ім. В. Стефаника, НДІ пресознавства. – Львів, 2014. – Вип. 4(22). – С. 293–299.
12. Рижко О. М. Рерайт (рерайтинг) як вид плагіату / Олена Рижко // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника : зб. наук. пр. / НАН України, ЛННБ ім. В. Стефаника ; редкол. : М. М. Романюк (гол. ред.) та ін. – Львів, 2015. – Вип. 7 (23). – С. 467–473.
13. Рижко О. М. Особливості сприйняття плагіату в середовищі студентської молоді / О. М. Рижко // Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences, IV(15), I.: 90, 2016, pp. 27–31.
14. Павленко Т. Культура и этика научных публикаций / Татьяна Павленко [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/B0.pdf>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 07.08.2016 р.
15. Ульянова Г. О. Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату / Ульянова Галина Олексіївна // Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. – Одеса, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/sequence=5&isAllowed=y>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 07.08.2016 р.

REFERECES

1. Akademichna kultura ukrainiskoho studentstva: osnovni chynnyky formuvannia ta rozvytku. Materialy dlia oznaiomlennia z rezultatamy proektu # 49169, available at: <http://iro.org.ua/uploads/96491691.pdf> (accessed 7 August 2016).
2. Halych, O. (Ed.) (2001), Teoriia literatury : pidruch., Lybid, Kyiv, 488 p.
3. Holova apeliatsiinoho sudu intelektualnyi kradii, available at: <https://ord-ua.com/2016/06/22/golova-apelyatsijnogo-sudu-intelektualnij-kradij/> (accessed 8 August 2016).
4. Epidemiiia akademichnoho plahiatu v tsyfrakh, available at: <http://studway.com.ua/plagiat-2/> (accessed 8 August 2016).
5. Kosynska, A. Yak borotymutsia z plahiatom v osviti: zrozumilo pro skladne, available at: http://24tv.ua/yak_borotimutsya_z_plagiatom_v_osviti_zrozumilo_pro_skladne_n709856 (accessed 28 July 2016).
6. Kuznecova, O. Plagiarism in the Internet media Ukraine: legal regulation // Mediakrytyka, available at: <http://www.mediakrytyka.info/onlayn-zhurnalistyka/plahiat-v-internet-zmi-ukrayiny-pravove-rehulyuvannya.html> (accessed 13 February 2016).
7. Lytvynchuk, I. L. Roadmap for solving the problem of academic plagiarism // Efektyvna ekonomika, 2014, no. 8, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3229> (accessed 16 February 2016).

8. Marchenko, Yu. Ukraynskykh studentov proveryly na plahyat. Y rasstroylys, available at: <http://news.platfor.ma/plagiatus/> (accessed 8 August 2016).
9. Potiatynyk, B. V. (2004), Media : kluchi do rozuminnia, PAIS, Lviv, 312 p.
10. Pro avtorske pravo i sumizhni prava, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/page2> (accessed 8 August 2016).
11. Ryzhko, O. Plahiat u sotsialnokomunikatsiinomu vymiri: variant doslidzhennia, zb. pr. NDI presoznavstva / vidp. red. M. M. Romaniuk ; NAN Ukrainy, LNNBU im. V. Stefanyka, NDI presoznavstva, Lviv, 2014, Vyp. 4(22), pp. 293–299.
12. Ryzhko, O. Reraït (reraitynh) yak vyd plahiatsu, Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy imeni V. Stefanyka : zb. nauk. pr. / NAN Ukrainy, LNNB im. V. Stefanyka ; redkol.: M. M. Romaniuk (hol. red.) ta in., Lviv, 2015, Vyp. 7 (23), pp. 467–473.
13. Ryzhko, O. Features of perception of plagiarism among student's youth, Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences, IV(15), I.: 90, 2016, pp. 27–31.
14. Pavlenko, T. Kultura y etyka nauchnykh publykatsyi, available at: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/B0.pdf> (accessed 7 August 2016).
15. Ulianova, N. O/ (2015), Metodolohichni problemy tsyvilno-pravovoho zakhystu prav intelektualnoi vlasnosti vid plahiatsu, D.Sc. diss. (jurisprudence), National University «Odessa Law Academy», 433 p.

Reception of plagiarism – expert survey

Ryzhko O.

Abstract. «Reception of plagiarism» – is intended to find out the features of perception of the phenomenon of plagiarism among scientific and pedagogical staff. The survey was conducted in June 2016. The participants – are members of the Scientific and Methodological Commission of Journalism and Information of Ministry of Education and Science and university professors of Ukraine. The questionnaire included four open questions, concerning the attitude to plagiarism, its causes, the methods of struggle and methods of punishment for plagiarism, and also plagiarism species.

Keywords: *plagiarism, concept of plagiarism, target poll, types of plagiarism.*

Рецепция плагиата – экспертный опрос

Е. Н. Рыжко

Аннотация. В статье представлены результаты экспертного опроса «Рецепция плагиата», направленного на определение особенностей восприятия явления плагиата в среде научно-педагогических и научных работников. Опрос был проведен в июне 2016 г. Его участники – члены Научно-методической комиссии по журналистике и информации, а также преподаватели вузов Украины. Анкета состоит из 4 открытых вопросов, касающихся отношения к плагиату, причин его возникновения, методов борьбы с ним и способов наказания за плагиат, а также видов плагиата.

Ключевые слова: *плагиат, рецепция плагиата, экспертный опрос, виды плагиата.*